

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KLIMATO KAITOS
PROGRAMOS LĖŠŲ NAUDOJIMO 2021 M. ŠAMATOS PATVIRTINIMO” PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 21-297) (TAIS NR. 20-20368(2))**

2021-03-29 Nr.NV-577

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl teisinio reguliavimo:

1. Pagal Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 2 punktą metines Programos lėšų panaudojimo sąmatas ir ataskaitas, apsvarstytas su Nacionaliniu klimato kaitos komitetu ir Seimo Aplinkos apsaugos komitetu, tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Atsižvelgiant į nurodytą įstatyminį teisinį reguliavimą tiek nurodytas sąmatas, tiek ataskaitas galėtų tvirtinti Vyriausybės įgaliota institucija (taip, būtų sumažinta Vyriausybės priimamų teisės aktų apimtis – vidutiniškai 2 nutarimai per metus, neskaitant galimų jų pakeitimų). Pažymėtina, kad vertinant taip pat tvirtinamo dokumento turinį, matyti, kad toks „tvirtinimas“ Vyriausybėje, kai yra suderinta su Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme nurodytais subjektais yra gana formalus, todėl siūlytina ne patvirtinti Klimato kaitos programos lėšų panaudojimo 2021 m. sąmatą Vyriausybės nutarimu, bet keisti Vyriausybės 2009 m. lapkričio 4 d. nutarimą Nr. 1443 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1443 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymą“ suteikiant įgaliojimus tvirtinti sąmatą ir ataskaitą Vyriausybės įgaliotai institucijai (tuo labiau, kad ankstesniais metais sąmata buvo tvirtinama aplinkos ministro įsakymu arba tai sureglamentuoti į ateitį). Papildomai pažymėtina, kad nors Projekto rengėjas teikime nurodo, kad „detalesnis nei nutarimo projekte priemonių paskirstymas bus nurodytas 2021 m. sąmatos detalizuojančiame plane, kurį tvirtins aplinkos ministras“, tačiau Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme nėra suteikta aplinkos ministrui įgaliojimai „detalizuoti“ Vyriausybės nutarimu tvirtinamą sąmatą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad dalis prie Projekto pateiktoje medžiagoje nurodomo „detalizavimo“ ne visai atitinka (dera) su Projekte nurodytomis priemonėmis (aplinkos ministras negalėtų susiaurinti ar išplėsti teisinio reguliavimo, nustatyto Vyriausybės nutarime).

Dėl Projekto turinio atitikties:

2. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimu pripažino, kad Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 10 straipsnio 4 dalies (2018 m. birželio 30 d. redakcija) 3 punktas (nustatantis, kad *Programos lėšos, nepanaudotos einamaisiais biudžetiniais metais, naudojamos kitiems metams numatytoms šio straipsnio 3 dalies 1–7 punktuose nurodytoms priemonėms finansuoti*) prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 129 straipsniui, 131 straipsnio 2 dalies nuostatai, kad negalima mažinti įstatymų numatytų išlaidų, kol tie įstatymai nepakeisti. Pažymėtina, kad Projekto rengėjas Vyriausybės nutarimu tvirtinamoje Klimato kaitos programos lėšų 2021 m. naudojimo sąmatoje nurodo praėjusio laikotarpio nerezervuotų lėšų likutį, kas reiškia, kad Projektu siekiama reglamentuoti praėjusių metų nepanaudotas lėšas, t. y. suplanuoti jų „perkėlimą“ į 2021 m., nors tokio veiksmo vadovaujantis nurodytu Konstitucinio Teismo nutarimu neturėtų būti (jis nėra galimas).

3. Projekto preambulėje tikslintina jame nurodyta Nacionalinio klimato kaitos komiteto posėdžio protokolo data, nes pagal kartu su Projektu Vyriausybei pateiktą šio protokolo kopiją matyti, kad šis protokolą buvo surašytas 2021 m. vasario 25 d. (nuoroda į atitinkamą dokumentą Projekto preambulėje turėtų būti tiksliai).

Be to, pažymėtina, kad iš prie Projekto pateiktų dokumentų negalima identifikuoti, o Projekto rengėjas teikime nepateikė informacijos apie šio Projekto derinimo eigą ir pokytį su Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme nurodytais subjektais, t. y. turėtų būti pateikta informacija, ar visa apimtinis Projektas (pakitęs ar ne) buvo suderintas su nurodytais subjektais ir pateiktas Vyriausybei svarstyti (pažymėtina, kad nuo pradinio Projekto (TAIS Nr. 21-20368) lėšų sumos skiriasi).

4. Vertinant Projektu planuojamas paskirstyti lėšas, siūlytina pateikti informaciją apie išlaidų ir pajamų santykį atsižvelgiant į 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme suplanuotas paskirstyti lėšas.

5. Vertinant Projektu tvirtinamos Klimato kaitos programos lėšų naudojimo 2021 m. sąmatą, pažymėtina, kad kam galėtų būti panaudotos programos lėšos yra įtvirtinta Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje. Atsižvelgiant į tai, svarstyтина, ar nurodyto įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 punkte apibrėžta lėšų panaudojimo paskirtis dera su Projekte siekiama nustatyti lėšų panaudojimo paskirtimi, pvz. juridinių asmenų pastatų atnaujinimas (modernizavimas), kas suponuoja šios priemonės finansavimą visiems juridiniams asmenims, kas atitinkamai nebūtų tikslu pagal nurodyto įstatymo papunktį, t. y. nustatantį, kad programos lėšos naudojamos „*energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams: gyvenamiesiems namams ir visuomeninės paskirties pastatams modernizuoti, kitiems projektams, kurie leidžia efektyviausiai sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį energetikos, pramonės, statybos, transporto, žemės ūkio, atliekų tvarkymo ir kitose srityse, įgyvendinti*“ – t. y. įstatymas

akcentuoja objektus ir siekiamą rezultatą, bet ne subjektus. Analogiškai turėtų būti įvertinta sąmatos priemonė, nurodyta 1.2.5. papunktyje ir jos apribojimas (juridiniai asmenys).

6. Svarstyti, ar neturėtų būti aiškiau įvardytos sąmatos 2.1 papunktyje nurodytos „kitos priemonės“ arba pateiktas (nurodytas) jų baigtinis sąrašas.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė